

się jej wyrzekać, ponieważ jest to jego bogactwo. Odmienności nie powinny zanikać, ale powinno się je pielęgnować. Europa Ojczyzn powinna być bez granic, w niej powinno się respektować tożsamość innych, a jednocześnie pielęgnować wspólne korzenie i o nich nie zapominać. Nie można zrozumieć Europy bez tożsamości narodowej.

Budowa wspólnej Europy bez wartości jest skazana na klęskę. W obecnym czasie dużo mówi się w Europie o pokoju, o tożsamości, o godności, a jednocześnie łamie się te zasady. Wolność staje się zniewoleniem, np. przez narkotyki, pornografię, korupcję. Europa powinna opierać się na mocnych fundamentach, którymi są wartości chrześcijańskie i jedność duchowa. Nie można budować Europy tylko na elementach ekonomicznych. Do rozbicia prowadzi destrukcja wartości, kryzys świadomości. Zdaniem pani Marszałek Europa powinna być wolna, solidarna, odpowiedzialna, świadoma korzeni. Mur dzielący Europę nie runie bez ewangelizacji – tymi słowami zakończyła swoją wypowiedź.

Po każdym referacie następowała żywa dyskusja. Uczestnicy konferencji podkreślili, iż była ona bardzo potrzebna, szczególnie w okresie przygotowań wejścia Polski do struktur europejskich.

Na zakończenie przemówił główny organizator konferencji Przewodniczący Wydziału Nauk Prawnych TN KUL, Prezes Stowarzyszenia Kanonistów Polskich, ks. prof. dr hab. Józef Krukowski. Podsumował obrady i podziękował wszystkim uczestnikom i współorganizatorom. Ks. Profesor szczególne słowa wdzięczności skierował na ręce doktora Otto Theisena, byłego ministra spraw zagranicznych Niemiec. Podziękował mu za pomoc w organizowaniu tej pierwszej, historycznej konferencji i za działalność polityczną zmierzającą do pojednania w Europie. Dodał jednak, iż dążąc do zjednoczenia w Europie nie możemy zrezygnować z Prawdy.

MONIKA WÓJCIK
Lublin

KONFERENCJA NAUKOWA:
PRAWO W KATOLICKIM UNIWERSYTECIE LUBELSKIM
W LATACH 1918-1952
(Lublin, 4-5 grudnia 1998 r.)

W dniach 4-5 grudnia 1998 r. odbyło się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim sympozjum pt. *Prawo w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1918-1952*. W podtytule organizatorzy wyjaśnili bliżej okoliczności skłaniające do podjęcia tej inicjatywy: „Sesja naukowa w 80 rocznicę powstania Wydziału Prawa KUL”. W 1918 r. rozpoczęła działalność lubelska uczelnia, a w jej ramach zaczęły funkcjonować dwa wydziały prawnicze: Wydział Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych oraz

Wydział Prawa Kanonicznego. Rok 1952 natomiast to moment zaprzestania wykładania prawa w KUL, na skutek zakazu władz państwowych i zawieszenia Sekcji Prawa. Dla uczczenia rocznicy powstania wydziałów prawniczych Katedra Prawa Rzymskiego KUL zorganizowała sesję naukową, mającą na celu przedstawienie losów nauki prawa w KUL do roku 1952.

Obrazy trwały dwa dni. Pierwszego dnia odbyły się dwie sesje: przedpołudniowa i popołudniowa. Drugiego dnia zaplanowano jedną sesję.

Otwarcia obrad dokonał ks. prof. Andrzej Szostek, Rektor KUL. Przypomniął o dużej roli, jaką odegrał w dziejach Uniwersytetu Wydział Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych, który w okresie międzywojennym był wydziałem najliczniejszym. Po wojnie – kontynuował Rektor – władze komunistyczne rozpoczęły działania represyjne wobec KUL od uderzenia właśnie w wydział prawniczy.

Słowo wstępne wygłosił Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL ks. prof. Marian Stasiak. Wydział Prawa – podkreślił – jest nam dany i „zadany”, jesteśmy kontynuatorami wydziału sprzed 1952 r., wступujemy w ślady poprzedników. Mówca wyraził życzenie, aby te wielkie postacie, o których będzie mowa w czasie sympozjum, były wzorem i zachętą do pracy dla wszystkich uczestników.

Pierwszy referat sesji, pt. *Znaczenie prawa dla życia społecznego, moralnego i dla rozwoju nauk w średniowieczu* wygłosił ks. prof. Stanisław Wielgus. Przypomniął, że w średniowieczu za twórcę prawa uważano Boga, stąd konsekwentnie twierdzono, że samo prawo nie może być złe, a jedynie jego naruszenie albo też niesłuszna interpretacja. Następnie Referent przedstawił wpływ prawa na inne dyscypliny naukowe w średniowieczu.

Ks. prof. Antoni Dębiński ukazał miejsce prawa w strukturach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Omówił okoliczności powstania lubelskiej uczelni, jej status prawny na przestrzeni lat, jak również strukturę wydziału prawniczego do roku 1952.

Prof. Stanisław Olczak przedstawił zaangażowanie nauczycieli akademickich w działalność na polach pozanaukowych – politycznym (udział w pracach parlamentu, w przygotowywaniu konstytucji marcowej) i społecznym (np. udział w organizacjach katolików świeckich).

O *Losach nauczycieli akademickich w czasie II wojny światowej* mówił prof. Grzegorz Górski. Wielu wykładowców związanych z KUL-em – stwierdził Referent – nie przeżyło wojny (m.in. J. Rafacz, Z. Pazdro, M. Honzatko), niektórzy byli zaangażowani w tajne nauczanie (np. W. Klonowiecki, H. Insadowski, K. Przybyłowski). Wielu naukowców po zakończeniu wojny pozostało na emigracji.

Badaniem legalności decyzji władz komunistycznych o zawieszeniu Sekcji Prawa w 1952 r. zajął się ks. dr Artur Mezglewski, który analizował kwestię poprawności formalnej i materialnej tej decyzji, która jako przyczynę likwidacji podawała „nie-wystarczający poziom nauczania”.

Ogromne zainteresowanie zebranych wzbudził referat prof. Grażyny Karolewicz nt. *Profesorowie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w świetle wspomnień studentów*. Okazuje się – stwierdziła prof. Karolewicz – że studenci wnikliwie obserwują swoich profesorów; oceniają ich biorąc pod uwagę religijność, sposób przekazywania wiedzy, stosunek do studentów, mniej natomiast dorobek naukowy.

W dyskusji, która zakończyła sesję przedpołudniową udział wzięli: J. Świtka, S. Wielgus, B. Skrętowicz, J. Krukowski, G. Górski.

Sesję popołudniową rozpoczęły dwa referaty dotyczące historii prawa w KUL. Dzieje tej gałęzi prawa w okresie międzywojennym przedstawiła mgr Monika Wójcik. Natomiast prof. Wojciech Witkowski przybliżył sylwetki wybitnych naukowców uprawiających tę dyscyplinę w KUL, a po zamknięciu Sekcji Prawa kontynuujących badania na UMCS: Leona Halbana, Józefa Mazurkiewicza i Witolda Sawickiego.

Kolejne referaty dotyczyły życia i twórczości naukowej wybitnych przedstawicieli nauki prawa administracyjnego. Ks. prof. Henryk Miształ ukazał sylwetkę i dorobek naukowy Wita Klonowieckiego, podkreślając osobisty stosunek do omawianej postaci, której jest uczniem. Wkład Zbigniewa Pazdro do nauki prawa administracyjnego omówił ks. dr Sławomir Fundowicz.

Dwa wystąpienia poświęcone zostały Czesławowi Martyniakowi. Najpierw ks. dr Henryk Niemiec przedstawił zagadnienie podstawy prawnej w ujęciu Martyniaka, a następnie dr Krzysztof Motyka przybliżył jego poglądy filozoficzno-prawne, sytuując je na tle europejskim. Wątek dotyczący filozofii prawa kontynuował ks. dr hab. Antoni Kość, oceniając wkład Jerzego Kalinowskiego do tej gałęzi nauki. Dr Anna Przyborowska-Klimczak przedstawiła rozwój i uznanych przedstawicieli dyscypliny naukowej, zwanej ówczesznie prawem narodów. W dyskusji podsumowującej pierwszy dzień obrad udział wzięli: G. Karolewicz, A. Kość, M. Dobrowolski, J. Świtka, S. Fundowicz, M. Stasiak.

Drugiego dnia obrad przedstawiane były losy poszczególnych dyscyplin naukowych w KUL. Tę część sesji rozpoczął ks. prof. Andrzej Dziega, omawiając znaczenie, przedstawicieli i główne kierunki zainteresowań badawczych w prawie kościelnym. Pod tym samym kątem było następnie analizowane prawo karne; najpierw przez prof. Jana Świtkę, który skoncentrował się na ukazaniu sylwetki Zdzisława Papierkowskiego. Pozostałym przedstawicielom nauki prawa karnego poświęcił swój referat mgr Małgorzata Gałazka.

Dr Dariusz Dudek omówił działalność naukową profesorów zajmujących się prawem państwowym, zaznaczając że w KUL używana była raczej nazwa „prawo polityczne”. Ukazaniem losów dwóch innych działów prawa zajął się w swoim wystąpieniu mgr Grzegorz Jędrejek. Przedstawił sylwetki i dorobek naukowy nauczycieli akademickich parających się w KUL prawem cywilnym i handlowym. Stan badań nad prawem procesowym ukazał mgr Piotr Pogonowski. Ostatni referat tej części obrad wygłosił mgr Robert Kędziora, omawiając losy prawa skarbowego i jego najbardziej znanych przedstawicieli.

W dyskusji udział wzięli: T. Bojarski, J. Dyduch, J. Świtka.

Kolejną część sympozjum wypełniła uroczystość wręczenia Księgi Pamiątkowej ks. prof. Henrykowi Karbownikowi, w siedemdziesięciolecie jego urodzin. W laudacji, wygłoszonej z tej okazji przez ks. prof. Henryka Miształa, ukazał on Jubilata jako człowieka pracowitego, rzetelnego i otwartego na sprawy studenckie, przypomniał jego dorobek naukowy i główne tematy badań.

Sympozjum zakończyło się wręczeniem dyplomów licencjackich absolwentom studium prawa kanonicznego ze Słowacji.